

ИНСТИТУТ ЗА НЕОНАТОЛОГИЈУ

БЕОГРАД, Краља Милутина бр.50

Телефони: Директор Института 3615 - 049

Помоћник директора 3615 - 046

Факс: 3619 – 045

Е-маил: office@neonatologija.rs

Број: *223/11*

Датум: 03.06.2024.године

На основу члана 93 и 95 Закона о спречавању корупције („Сл.гласник РС“ бр 35/2019, 88/2019, 11/2021 ,94/2021 и 14/22, члан 3. став 3 тачка 2. Упутство за израду и спровођење плана интегритета и става 2 Одлуке в.д. Директора Института о именовању радне групе за израду плана интегритета у трћем циклусу за Институт за неонатологију, Радна група доноси:

**Процену изложености Института за неонатологију
на корупцију и друге морално неприхватљиве радње**

Процена изложености Института за неонатологију на корупцију и друге морално неприхватљиве радње, доноси се од стране Радне групе за израду Плана интегритета Института за неонатологију, на основу Упутства за израду плана интегритета („Сл. гласник РС“ 48/21), анализом области које су идентификоване од старне Агенције за спречавање корупције, као области од кључног значаја за рад установе, али и као области у којима је потенцијална порозност на корупцију могућа, на основу послова којима се делови установе баве.

С обзиром да је корупција сложен феномен и да је иста присутна у свакодневној комуникацији и да се о истој говори у медијима, институцијама и др. неопходно је утврдити колика је она заиста у друштву и држави.

Када говоримо о корупцији у здравственом систему, не говоримо у суштини ништа другачије у односу на корупцију, примера ради у привреди. Корупција је кривично дело, без обзира у ком се систему учинила, те је штета по друштво и државу настала, било да је до корупције дошло у здравству, привреди, правосуђу или неком другом систему. Како је у првом циклусу израде Плана интегритета Института за неонатологију одређен појам корупције у здравству, те одређене области у којима је иста најчешће могућа, а у другом циклусу израда плана интегритета Института, овде ћемо обрадити оне области које је Агенција за спречавање корупције, као независно регулаторно тело под чијим надзором се израђују планови интегритета и у трећем циклусу, дефинисала као потенцијално најугроженије на појаву корупције и других морално неприхватљивих радњи.

Област управљања кадровима има неколико потенцијално ризичних процеса за настанак корупције и других морално неприхватљивих радњи и то: доношење акта о систематизацији, запошљавање, оцењивање и напредовање, награђивање и санкционисање, као и регулисање рада ван радног односа за лица која се ангажују ван институције (уговори о делу, привремени и повремени послови). Радна места и радни односи у јавном сектору представљају врсту јавног ресурса који може бити злоупотребљен на више различитих начина и то: неспровођењем адекватног планирања радних места, те ако то планирање није у складу са стварним потребама институције отвара се могућност – простор, за запошљавање кадрова које може бити подложно различитим коруптивним ризицима, односно манифестацији корупције и другим неправилностима, као што су давање и примање мита за радно место, непотизам, клијентализам, те је први процес за отклањање ризика израда акта о унутрашњој организацији и систематизацији радних места, што омогућава да се сви каснији кораци у процесу запошљавања обаве уз што мањи ризик.

Дискреционо овлашћење руководиоца институције којим се одлучује о напредовању, те награђивању и санкционисању, без прописаних критеријума могу проузроковати различит облик корупције и других неправилности.

По питању ангажовања лица по другим основама, као што су привремени и повремени послови, и уговори о делу, могу се дати велика дискрециона овлашћења ангажованим лицима што може довести до различитих појавних облика корупције, као што су сукоб интереса, непотизам и трговина утицајем.

Ризичан процес о доношењу акта о систематизацији у Институту за неонатологију са гледишта корупције је уређен те фактор вероватноће да може доћи до корупције у овом процесу је низак, односно мали.

Ризичан процес оцењивања и напредовања у Институту уређен је те би степен приликом евентуалне корупције био мали, а фактор вероватноће да може доћи до корупције у овом процесу је мали.

Ризичан процес регулисања рада ван радног односа за лица која се ангажују ван Института (Уговор о делу, привремени и повремени послови) у Институту за неонатологију са гледишта

корупције и морално неприхватљивих радњи делимично је уређен те би у овом процесу фактор утицаја по јавно добро, приликом евентуалне појаве корупције био мали, а фактор вероватноће да може доћи до корупције у овом процесу јесте средњи.

Област управљања јавним финансијама и јавним ресурсима има неколико потенцијалних ризичних процеса за настанак корупције и других морално неприхватљивих радњи и то: јавне набавке, располагање сопственим приходима, располагање донацијама, коришћење службеног аутомобила, накнада трошења превоза за долазак и одлазак на рад и са рада у међуградском саобраћају.

Неадекватно управљање јавним финансијама, планирање и трошење буџетских средстава, доводи до ненаменског трошења јавних финансија и других злоупотреба као што су проневера, закључивање уговора са сопственом компанијом или компанијом која припада рођацима, пријатељима, уговарање провизије и др.

Јавне набавке су процес којим се велики део јавних ресурса одлива из јавног сектора и као такав, предмет је сталних антикорупцијских мера. Иако је системски овај процес детаљно регулисан на институционалном нивоу могуће је и даље стварање окружења које погодује настанку корупције у јавним набавкама и то пре свега у процесу планирања и адекватне контроле, која треба да спречи настанак појавних облика корупције у јавним набавкама, као што су давање и примање мита за добијање уговора, сукоб интереса, клијентелизам, те манипулисање понудама, као и условима за јавну набавку.

У појединим случајевима поред буџета и остваривања сопствених прихода институције имају могућност да примају донације и хуманитарну помоћ. Када средства из донације дођу у посед институција, она постају јавни ресурс за које треба да важе правила о управљању и коришћењу, као у било ком другом случају. Уколико сврха употребе донација није унапред утврђена ова врста ресурса може бити дискреционо коришћена и злоупотребљена не за јавни интерес и у складу са потребама Института и корисника њених услуга, већ за приватни интерес који не одговара приоритетима у раду Института.

Запослени и јавни функционери имају право на накнаду трошкова превоза за долазак на рад и за одлазак са рада у међуградском саобраћају. Од изузетног је значаја да се овај процес детаљно и прецизно уреди како би се избегле могућности за злоупотребу. У ситуацијама када се не врши контрола правилног коришћења исплаћене накнаде, могуће је да запослени новац који је добио за долазак и одлазак са рада у међуградском саобраћају не користи за предвиђену намену, што представља један од видова корупције. У описаним ситуацијама штета по јавни буџет може бити велика због висине накнада које се исплаћују по овим основама.

Ризичан процес јавне набавке, у Институту за неонатологију са гледишта корупције и морално неприхватљивих радњи уређен је, те у овом процесу фактор утицаја по јавно добро, приликом евентуалне појаве корупције био би умерен, а фактор вероватноће да може доћи до корупције у овом процесу јесте велики.

Ризични процеси коришћења службеног аутомобила у Институту са гледишта корупције и морално неприхватљивих радњи, уређен је, те у овом процесу фактор утицаја по јавно добро, приликом евентуалне појаве корупције био би низак, а фактор вероватноће да може да дође до корупције у овом процесу јесте мали.

Ризичан процес располагања донацијама и хуманитарном помоћи, у Институту са гледишта корупције и морално неприхватљивих радњи, уређен је тако што се инсистира да у уговору о донацији се назначи зашта донатор опредељује средства, и да га по реализацији Уговора извештава, те би у овом процесу фактор утицаја по јавно добро приликом евентуалне појаве корупције и морално неприхватљивих радњи био умерен, а фактор вероватноће да може доћи до корупције у овом процесу био би мали.

Ризичан процес накнаде трошкова превоза за одлазак на рад и за одлазак са рада у међуградском саобраћају у Институту за неонатологију са гледишта корупције и морално неприхватљивих радњи, уређен је, те у овом процесу фактор утицаја по јавно добро, приликом евентуалне појаве корупције био би умерен, а фактор вероватноће да може доћи до корупције у овом процесу јесте средњи.

Област информационо –технолошке безбедности/ ИТ безбедност је ризичан процес настанка корупције и других морално неприхватљивих радњи који је доста широко постављен а посебну важност има управљање информацијама.

Одсуство писаних упутстава и јасних процедура за управљање информацијама представља основ за њихову злоупотребу. Злоупотреба се може јавити у неколико облика и то: трговина информацијама и давање мита ради добијања поверљивих информација. Због великог значаја које информације имају, како у комуникацији грађана са институцијама, тако и у међусобној комуникацији између институција, важно је на одговарајући начин уредити приступ и коришћење, као и контролу управљања информацијама.

Ризичан процес управљање информацијама, у Институту за неонатологију са гледишта корупције и морално неприхватљивих радњи, делимично је урађен, те о овом случају фактор утицаја по јавно добро, приликом евентуалне појаве корупције био би умерен, а фактор вероватноће да може доћи до корупције у овом процесу јесте средњи.

Област здравствене услуге има неколико потенцијално ризичних процеса за настанак корупције и других морално неприхватљивих радњи и то: пружање ванстандардних услуга, допунски рад лекара и другог медицинског особља и листа заказивања и листа чекања.

У здравственим установама секундарне и терцијалне здравствене заштите (опште и специјализоване болнице, институти, клинике, клинички центри) пружају се ванстандардне медицинске услуге, што отвара могућност да се јавни ресурси користе на уштрб пружања услуга пацијентима који су у систему обавезног здравственог осигурања. Осим тога, пружањем ванстандардних услуга остварују се додатни приходи здравствених установа и здравственог особља, што повећава ризик да се ванстандардне услуге фаворизују у односу на стандардне.

Постојећи систем здравствене заштите омогућава здравственим радницима да обављају рад и у другој установи и да за то примају одређену надокнаду. Овакав систем омогућава да се злоупотребе јавни ресурси за остваривање приватне користи, а на штету оних који треба да добију одговарајућу медицинску услугу у успостављеном систему здравствене заштите и осигурања.

Разлика између потребе пацијената за здравственим услугама, са једне стране и ресурса и капацитета здравствених установа да те услуге пружају, са друге стране, узрокује ситуацију у којој се формирају листе заказивања и листе чекања дијагностичких и терапеутских процедура. Стварање било које листе овог типа ствара могућност трговине местима на тим листама у систему који није довољно добро урађен, транспарентан и контролисан. На тај начин, овлашћење здравствених радника да управљају овим листама може узроковати злоупотребу, односно стицање приватне користи.

Обзиром да се у Институту за неонатологију није уведен допунски рад, листе чекања, а од ванстандардних услуга уведена је едукација родитеља за беби масажу, те је фактор вероватноће да може доћи до корупције је минималан.

Борба против корупције јесте један дуготрајан и континуиран процес, који се спроводи како превентивним тако и репресивним методама. Такође треба напоменути да Институт за неонатологију нема ону интерну регулативу која се изводи из самог Закона о спречавању корупције, којим је Агенцији за спречавање корупције остављена слобода за креирање механизма у борби против корупције у држави, а коју регулативу Агенција сматра неопходном мером превенције у борби против корупције.

На основу процене доноси се план превентивних мера за смањење могућности ризика за настанак корупције и других неправилности.

Чланови радне групе

Мирјана Чубић
Мирјана Чубић дипл.еџ - координатор

Радица Антонић
Радица Антонић дипл.еџ - члан

Новаковић Весна
Новаковић Весна дипл.правник – члан

А. Борђевић Вујачић
Др.сци.мед.пх Ана Борђевић Вујачић- члан

Др.Ивана Париповић
Др.Ивана Париповић – члан

Душан Михајловић
Душан Михајловић дипл.инг.машинства- члан

Сања Мршић
Сања Мршић дипл.инж.електротехнике- члан